

Kazimierz J. Pawelec

Opinia pozaprocesowa i jej ocena w procesie karnym.

Zagadnienia wybrane

Streszczenie

Praktycy dostrzegają problem, którego istotę oddaje pytanie: w jaki sposób mogą podjąć konstruktywną polemikę z opinią biegłego, uzyskaną przez organ procesowy bez ich wpływu, którą zweryfikowali jako merytorycznie wadliwą przez przedłożenie opinii specjalisty, opracowanej na ich zlecenie. Trudno uznać, że zasadne jest uregulowanie ustawowe, iż „opinia prywatna” nie może mieć waloru dowodowego, zwłaszcza gdy strona postępowania nie miała najmniejszego wpływu na dobór osoby opiniującego eksperta. W obowiązującym stanie prawnym kwestionowanie opinii uzyskanej przez organ procesowy może następować tylko przez wykazanie procesowej wadliwości tej opinii i wnioskowanie o powołanie innego biegłego sądowego. W tej procedurze istotnym argumentem może być właśnie uzyskanie opinii „prywatnej”. Należy podkreślić, że elaborat rzeczoznawcy, nawet o najwyższych kwalifikacjach, opracowany na zlecenie strony i przez nią złożony do akt sprawy, nie jest opinią biegłego, lecz jest traktowany jako twierdzenie strony. Taka sytuacja może być oceniana negatywnie, jako nie mająca wiele wspólnego z zasadą „równości broni w procesie karnym”. Dlatego rozważania zawarte w niniejszej publikacji, jak też jej wnioski końcowe, zwłaszcza skierowane pod adresatem ustawodawcy, wydają się zasługiwać na rozważenie.

Słowa kluczowe

Biegli, specjaliści, opinia niepełna, niejasna, wewnętrznie sprzeczna, sprzeczność między opiniami, opinia procesowa i pozaprocesowa, ocena opinii, kontrola opinii.

* * *

1. Uwagi wprowadzające

Skomplikowany charakter współczesnych zjawisk społecznych, rozwój nowych technologii i nowych dziedzin naukowych, nakłada na organy ścigania, jak też na sądy, konieczność zasięgania opinii biegłych bądź ekspertów z bardzo różnych gałęzi wiedzy. Mówi o tym art. 193 k.p.k. Jednakże rodzi się pytanie, czy

Dr Kazimierz J. Pawelec, adwokat, Izba adwokacka w Warszawie, wykładowca na Wydziale Nauk Ekonomicznych i Prawnych Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach.

organy te, podobnie jak uczestnicy postępowania karnego, są w stanie dokonać kontroli opinii biegłych w tak skomplikowanych zagadnieniach, jak (przykładowo) opinie antropologiczne, pisma ręcznego, genetyczne, medyczne, psychiatryczne, księgowo czy też dotyczące przestępstw komunikacyjnych. O ile organ orzekający (czyli sąd) dysponuje dyrektywą art. 7 k.p.k., o tyle dla stron postępowania merytoryczne zakwestionowanie opinii biegłego sądowego związanej np. z problematyką metalurgii, wad ogumienia czy informatyki, staje się prawie niemożliwe. Chodzi wszak o wykazanie, że opinia dotknięta jest wadami wskazanymi w art. 201 k.p.k.¹

Zwrócić należy uwagę, że to na stronie ciąży obowiązek dowodzenia, że opinia biegłego sądowego jest niepełna, niejasna bądź wewnętrznie sprzeczna, gdyż to strona wywodzi z tej okoliczności konkretne skutki prawne, przez uzyskanie opinii uzupełniającej lub opinii innego biegłego².

Praktyka dostarcza licznych przykładów, że zarówno organy ścigania, jak też sądy, bezgranicznie podporządkowują się opiniom biegłych, którzy niejako uzurpują sobie prawo do wyrokowania. Często sprzyjają temu nieprawidłowo zadane pytania do ekspertów, pokroju: kto jest winnym, kto naruszył obowiązujące przepisy itp. Tego rodzaju zagadnienia należą do *sensu stricte* prawnych, toteż nie należą do kompetencji biegłych. Z drugiej zaś strony, do rzadkości należą pytania organów procesowych, czy zgromadzony materiał dowodowy pozwala na wydanie opinii (np. rekonstruującej przebieg zdarzenia), a jeśli nie, to w jakim kierunku materiał ten powinien zostać uzupełniony.

Odrębną kwestią jest zagadnienie posiadania przez biegłych wiedzy specjalistycznej. W tej materii brak jest precyzyjnych regulacji, gdyż, jak do tej pory, nie udało się parlamentowi uchwalić nowej ustawy o biegłych sądowych. Przykładowo (a przykładów dostarcza praktyka), dość często jako biegli pojawiają się emerytowani policjanci, którzy założyli działalności gospodarcze w zakresie wydawania ekspertyz sądowych. Są oni powoływani jako biegli w zakresie np. tłumaczenia żargonu określeń używanych w rozmowach telefonicznych zarejestrowanych podczas zarządzonych podsłuchów, w zakresie tłumaczenia używanych zwrotów czy

¹ Por. K. Dudka, *Charakter prawny i rola specjalisty w polskim procesie karnym*, (w:) *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego*. Księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska, red. L. Leszczyński, E. Skrętowicz, Z. Hołda, Lublin 2005, s. 693–703 oraz podana tam literatura i orzecznictwo; szerzej zob. K. J. Pawelec, *Zarys metodyki pracy obrońcy i pełnomocnika w sprawach przestępstw i wykroczeń drogowych*, Warszawa 2016, s. 323–337 oraz podane tam orzecznictwo i literatura; por. wyrok SA w Szczecinie z dnia 25 października 2017 r., sygn. II Aka 115/17, LEX nr 2414622; wyrok SA w Warszawie z dnia 4 października 2017 r., sygn. II Aka 237/17, LEX nr 2376944; wyrok SN z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. II KK 79/17, LEX nr 2281249; wyrok SA w Białymstoku z dnia 31 stycznia 2017 r., sygn. II Aka 204/16, LEX nr 2287383; wyrok SA w Warszawie z dnia 23 września 2016 r., sygn. II Aka 253/16, LEX nr 2171221 oraz wyrok SN z dnia 22 września 2016 r., sygn. V KK 217/16, LEX nr 2142569.

² Szerzej zob. J. Zagrodnik, *Ciężar dowodu i obowiązek dowodzenia w koncepcji Mariana Cieślaka*, (w:) *Ciężar dowodu i obowiązek dowodzenia w procesie karnym*, red. W. Jasiński, J. Skorupka, Warszawa 2017, s. 153–173 oraz podana literatura.

określeń. Osoby te nie posiadają żadnych kwalifikacji w zakresie językoznawstwa czy kryptologii, co jednak nie przeszkadza zasięgnięcia u nich opinii, zwłaszcza przez organy ścigania. Podczas postępowań sądowych wielokrotnie dochodzi do dosłownej kompromitacji takich „biegłych” w zakresie posiadania przez nich specjalistycznej wiedzy, którą niewątpliwie nie jest wyłącznie doświadczenie zdobyte podczas wieloletniej nawet służby w Policji.

2. Procesowe znaczenie opinii pozaprocessowej

A. Bojańczyk zauważył, że „W postępowaniu karnym obowiązuje zasada *numerus clausus* zakazów dowodowych. Obecnie obowiązująca ustawa procesowa nie zna zakazu dowodowego, który obejmowałby swą dyrektywą dowody w postaci sporządzonych przez osoby prywatne rejestracji dźwięku na nośnikach elektromagnetycznych i elektronicznych. Zakazu dowodowego tego typu dowodów – ze względu na ochronę prawną życia prywatnego lub tajemnicy komunikowania się – nie da się wywieść ani z ustawy zasadniczej, ani z tekstu *Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności*. Ustawodawca dokonał świadomego i w pełni uzasadnionego aksjologicznego wyboru³.

W sytuacji wystąpienia na gruncie procesu karnego kolizji norm prawnych w postaci zasady prawdy materialnej a normami chroniącymi realizację konstytucyjnego prawa do prywatności i tajemnicy komunikowania się przed naruszeniami ze strony osób prywatnych, ustawodawca pierwszeństwo dał pierwszej z tych wartości. Proces karny nie jest forum właściwym do zapewnienia ochrony przed tego rodzaju naruszeniami. Cel ten może i powinien być najskuteczniej zrealizowany przez zapewnienie możliwie najpełniejszej karnoprawnej ochrony wartości określonych w art. 47 i 49 Konstytucji⁴.

W literaturze podnoszona jest kwestia związana z treścią art. 393 § 3 k.p.k., który eksponuje niewyodrębnioną w piśmiennictwie zasadę swobody dowodzenia, rozumianą jako możliwość dowodzenia okoliczności mających znaczenie dla postępowania karnego za pomocą wszelkich dowodów. Zaznaczyć należy, że udowodnienie karnoprocessowej dopuszczalności dowodów prywatnych można wyka-

³ A. Bojańczyk, *Z problematyki konstytucyjnej dopuszczalności niektórych dowodów prywatnych w postępowaniu karnym*, Pal. 2004, nr 9–10, s. 57–58. Artykuł ten wprawdzie nie dotyczył *stricte* opinii prywatnej, a dowodu z dokonanej przez osoby prywatne rejestracji dźwięku, ale dotyczy podobnej sfery postępowania procesowego,

⁴ Przyczynkiem do rozważań A. Bojańczyka był wyrok SN z dnia 10 maja 2002 r., sygn. WA 22/02, OSNKW 2002, nr 9–10, poz. 77. Doczekał się on zarówno glos krytycznych, jak też aprobujących – zob. R. Kmicik, *Dokumenty prywatne i ich „prywatne gromadzenie” w sprawach karnych*, PiP 2004, nr 5, s. 304; S. Hoc, *Glosa do wyroku SN z dnia 10 maja 2002 r., sygn. WA 22/02*, PS 2003, nr 6, s. 161; A. Bojańczyk, *Glosa do wyroku SN z dnia 10 maja 2002 r., sygn. WA 22/02*, Pal. 2003, nr 7–8, s. 246.

zywać dwukierunkowo. Trzeba jednak rozważyć konsekwencje płynące z ustawowej regulacji oraz implikacje wynikające z treści art. 393 § 3 k.p.k.⁵

Wskazany problem dostrzegany jest przez praktykę. Nie jest ona jednolita. Prokuratorzy zdecydowanie sprzeciwiają się dopuszczalności wprowadzania do procesu karnego dowodów prywatnych, sędziowie do problemu podchodzą niejednolicie, eksponując podstawowy cel procesu karnego, tj. ustalenie prawdy materialnej, zaś obrońcy zdecydowanie opowiadają się za możliwością korzystania z tzw. opinii prywatnej⁶.

W doktrynie z kolei reprezentatywne były poglądy, że ekspertyza prywatna pozyskana na zlecenie strony postępowania karnego, w znaczeniu wskazanym w art. 193 k.p.k. w zw. z art. 200 k.p.k. jest dokumentem procesowym, który powinien zostać odczytany na podstawie art. 393 § 3 k.p.k. i podlegać ocenie przy zastosowaniu art. 410 k.p.k. i art. 7 k.p.k.⁷

Prezentowane też były poglądy przeciwnie, uznające, że opinia pozasądowa uzyskana przez obrońcę nie może stanowić dowodu, a jedynie może być wprowadzona do materiału dowodowego w oparciu o treść art. 393 § 3 k.p.k. Procedura karna nie zezwala bowiem stronom na powoływanie własnych biegłych⁸.

Orzecznictwo sądowe konsekwentnie prezentuje pogląd, że opinia prywatna nie może być uznana za dowód w sprawie, a jest wyłącznie informacją o potrzebie przeprowadzenia tego rodzaju dowodu, co może być zarzutem apelacyjnym⁹.

Z kolei Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 marca 2013 r., sygn. II KK 169/12 (KZS 2014, nr 6, poz. 43), stanął na stanowisku, że „Dokument prywatny zawierający ocenę opinii (...), będący w istocie pismem procesowym zawierającym ocenę poprawności sporządzenia opinii przez biegłego ustanowionego w sprawie, winien być traktowany w postępowaniu odwoławczym jako zawierający argumentację wspierającą uzasadnienie zarzutu stawianego w tym przedmiocie przez obronę”¹⁰.

⁵ Por. A. Taracha, *O dowodach prywatnych w świetle Konstytucji – uwagi polemiczne*, Pal. 2005, nr 1–2, s. 95; A. Bojańczyk, *Jeszcze w sprawie konstytucyjnej dopuszczalności dowodów prywatnych w postępowaniu karnym*, Pal. 2005, nr 3–4, s. 117 i n.

⁶ Szerzej zob. I. Tuleya, (w:) *Praktyczny komentarz do zmian procedury karnej*, red.: W. Cieślak, K. J. Pawelec, I. Tuleya, M. Gabriel-Węglowski, Warszawa 2017, s. 541–557 oraz podane tam orzecznictwo i literatura.

⁷ Zob. D. Kala, *Opiniowanie prywatne w świetle unormowań zmian Kodeksu postępowania karnego*, KSAG 2016, nr 1, s. 191–209; A. Bojańczyk, *Glosa do postanowienia SN z dnia 14 marca 2014 r.*, OSP 2014, nr 4, s. 35.

⁸ K. Eichstaedt, *Najczęstsze uchybienia dotyczące wydawania opinii sądowo-psychiatrycznych w ocenie prawnika*, PiM 2016, nr 4, s. 72–88; T. Widła, *Jeszcze o ekspertyzach pozasądowych*, Prok. i Pr. 2015, nr 7–8, s. 36–43; R. Kmiecik, *Dowód prywatny i tzw. zasada swobodnej oceny dowodów w postępowaniu karnym*, PiP 2013, nr 9, s. 5–17; J. Skorupka, *Eliminowanie z procesu karnego dowodu zebranego w sposób sprzeczny z ustawą*, PiP 2011, nr 3, s. 80–85; A. Bojańczyk, *Glosa do wyroku SN z dnia 5 marca 2013 r.*, Cz.PKiNP 2014, nr 1, s. 125–137.

⁹ Postanowienie SN z dnia 21 maja 2013 r., sygn. III KK 389/12, KZS 2014, nr 11, poz. 16.

¹⁰ Por. wyroki: SA w Łodzi z dnia 19 lutego 2013 r., sygn. II Aka 295/12, LEX nr 1294814; SA w Krakowie z dnia 10 listopada 2012 r., sygn. II Aka 107/12, KZS 2012, nr 12, poz. 54 oraz SA we Wrocławiu z dnia 5 czerwca 2012 r., sygn. II Aka 43/12, LEX nr 1213794.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że opinia opracowana na zlecenie strony nie może służyć za dowód w sprawie, a stanowi wyłącznie informację o dowodzie.

Z kolei Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, w wyroku z dnia 31 sierpnia 2017 r., sygn. II Aka 22/17 (LEX nr 2402355), nie wykluczył możliwości zaliczenia przez sąd do materiału dowodowego opinii wykonanej na zlecenie strony, chociaż zastrzegł że tego rodzaju praktyka powinna należeć do rzadkości. Tak uzyskana opinia należy bowiem wyłącznie do dokumentów¹¹.

Swoistego rodzaju wentylem bezpieczeństwa (a raczej otwarciem tylnych drzwi do wprowadzenia do postępowania karnego opinii prywatnej) jest art. 393 § 3 k.p.k., który dopuszcza możliwość odczytywania dokumentów powstałych poza postępowaniem karnym. Dokumentem takim niewątpliwie jest prywatna opinia biegłego. Jednakże istota problemu sprowadza się do procesowej możliwości wprowadzenia takiej opinii do postępowania karnego. Możliwość taka istnieje przez złożenie wniosku dowodowego o przesłuchanie autora takiej opinii w charakterze biegłego. W razie uwzględnienia takiego wniosku, opinia taka będzie podlegała sądowej ocenie. Należy jednak zauważyć, że wnioski o przeprowadzenie takiego dowodu uwzględniane są sporadycznie, co rodzi pytanie o przyczyny tego zjawiska. Nie sposób udzielić na nie jednoznacznej odpowiedzi. Jednakże budzi sprzeciw zaniechanie dokonywania oceny opinii prywatnej przy zastosowaniu reguł procesowych, dotyczących opinii uzyskanej przez uprawniony organ. Niewątpliwie uczyniłoby to proces karny bardziej poznawczym, a nie tylko sprowadzającym się do wymierzania kary¹².

3. Podsumowanie – wnioski końcowe

1. Nie można racjonalnie uzasadnić niechęci ustawodawcy do uznania, że opinia uzyskana na zlecenie oskarżonego, jego obrońcy, pokrzywdzonego bądź ustanowionego przez niego pełnomocnika, kwestionująca stanowisko zaprezentowane przez biegłego powołanego przez organ procesowy, może stanowić pełnowartościowy dowód w procesie karnym. Zauważyć należy, że tego rodzaju opinia, a także jej autor, będzie podlegać surowej kontroli, w tym również przy zastosowaniu dyrektywy art. 233 § 4 lub § 4a k.k.¹³

Argumentów uzasadniających, iż taka opinia nie może stanowić dowodu lub dokumentu w rozumieniu art. 393 § 3 k.p.k. absolutnie nie można zaliczyć

¹¹ Por. postanowienie SN z dnia 14 marca 2013 r., sygn. IV KK 420/12, LEX nr 1293833.

¹² Szerzej zob. K. J. Pawelec, *Zarys metodyki...*, *op. cit.*, s. 339–347 oraz podane tam orzecznictwo i literatura.

¹³ Szerzej zob. K. J. Pawelec, M. Pawelec, *Podstawowe zagadnienia w procesie rozpoznania ustawowych znamion przedstawienia organom procesowym fałszywej opinii*, Paragraf na Drodze 2016, nr 6, s. 39–47; por. też wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2008 r., sygn. IV KK 501/07, LEX nr 531260, a także K. J. Pawelec, *Sprowadzenie niebezpieczeństwa w ruchu drogowym*, Warszawa, 2017, s. 253–260 oraz podane tam orzecznictwo i literatura.

do przekonywujących, a należą one raczej do demagogicznych. Warto zadbać, aby zasada „równości broni” była rzetelnie przestrzegana, bez dawania jakichkolwiek preferencji organom państwa.

2. *De lege ferenda* warto poważnie rozważyć nowelizację art. 193 k.p.k. przez danie stronom postępowania możliwości uzyskania konkurencyjnej opinii biegłego, eksperta lub specjalisty, odnoszącej się do opinii pozyskanej przez państwowy organ procesowy. Wystarczy tu niewielka zmiana redakcyjna powołanego przepisu art. 193 k.p.k. polegająca na następującym przeformułowaniu jego § 1: „Jeżeli stwierdzenie okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych, organ procesowy *lub strona* zasięga opinii biegłego lub biegłych bądź specjalistów posiadających wiadomości specjalne”.¹⁴
3. Strona, jak też jej przedstawiciel, powinna mieć wpływ, i to realny, na osobę biegłego, obranego przez organ procesowy do opiniowania. Powinna uzyskać uprawnienia do kwestionowania jego kompetencji lub bezstronności¹⁵.

De lege lata należy postulować umożliwienie stronom wypowiedzenie się w zakresie powołania konkretnych biegłych przez wysłuchanie ich umotywowanych propozycji, co do konkretnych osób, mających wykonać konkretną opinię. Postulat ten dotyczy zwłaszcza organów ścigania, które nie informują stron procesowych o zasięgnięciu z urzędu opinii u konkretnych biegłych.

4. Postanowienie o powołaniu biegłego (art. 194 k.p.k.) powinno zawierać możliwość zgłoszenia umotywowanego sprzeciwu, zawierającego również żądanie zasięgnięcia opinii u innego biegłego. *De lege ferenda* można postulować, aby art. 194 k.p.k. został wzbogacony o § 2 o następującym brzmieniu: „Strona postępowania lub jej upoważniony przedstawiciel, w razie kwestionowania kwalifikacji biegłego bądź jego bezstronności, może złożyć sprzeciw w razie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, przy czym sprzeciw wymaga uzasadnienia. Sprzeciw może zostać złożony w terminie zawitym 7 dni od daty otrzymania postanowienia o powołaniu biegłego, albo ogłoszenia tego postanowienia. Sprzeciw rozpoznaje ten sam sąd w innym składzie, a w razie powołania biegłego przez organ postępowania przygotowawczego – sąd właściwy do rozpoznania sprawy”.

Należy sądzić, że przedłożone postulaty przyczynią się do usprawnienia postępowania karnego, zwiększą jego kontrydiktoryjność, jak też zapewnią odpowiedni poziom opinii.

Odrębnym problemem jest zapewnienie właściwego, wysokiego poziomu wiedzy i kwalifikacji opiniujących biegłych. To zadanie w sam raz dla ustawy

¹⁴ Szerzej zob. K. J. Pawelec, M. Pawelec, *Podstawowe zagadnienia w procesie rozpoznania...*, *op. cit.*, s. 39–47. Por. też: wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2008 r., sygn. IV KK 501/07, LEX nr 531260 oraz K. J. Pawelec, *Sprawdzenie niebezpieczeństwa...*, *op. cit.*, s. 253–260 oraz podane tam orzecznictwo i literatura.

¹⁵ K. J. Pawelec, *Zarys metodyki...*, *op. cit.*, s. 330–334.

o biegłych, której nowelizacja, mimo licznych zapowiedzi, nie została uchwalona. To jednak zupełnie odrębny problem, wymagający osobnych rozważań.

Bibliografia

1. Bojańczyk A. (2003). *Glosa do wyroku SN z dnia 10 maja 2002 r., sygn. WA 22/02*, Pal., nr 7–8.
2. Bojańczyk, A. (2014). *Glosa do wyroku SN z dnia 5 marca 2013 r.*, Cz.PkiNP, nr 1.
3. Bojańczyk, A. (2014). *Glosa do postanowienia SN z dnia 14 marca 2014 r.*, OSP, nr 4.
4. Bojańczyk, A. (2005). *Jeszcze w sprawie konstytucyjnej dopuszczalności dowodów prywatnych w postępowaniu karnym*, Pal. 2005, nr 3–4.
5. Bojańczyk, A. (2004). *Z problematyki konstytucyjnej dopuszczalności niektórych dowodów prywatnych w postępowaniu karnym*, Pal., nr 9–10.
6. Dudka, K. (2005). *Charakter prawny i rola specjalisty w polskim procesie karnym*, (w:) *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego*. Księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska, pod red. L. Leszczyńskiego, E. Skrętowicz, Z. Hołdy, Lublin.
7. Eichstaedt, K. (2016). *Najczęstsze uchybienia dotyczące wydawania opinii sądowo-psychiatrycznych w ocenie prawnika*, PiM, nr 4.
8. Hoca, S. (2003). *Glosa do wyroku SN z dnia 10 maja 2002 r., sygn. WA 22/02*, PS, nr 6.
9. Kala, D. (2016). *Opiniowanie prywatne w świetle unormowań zmian Kodeksu postępowania karnego*, KSAG, nr 1.
10. Kmieciak, R. (2004). *Dokumenty prywatne i ich „prywatne gromadzenie” w sprawach karnych*, PiP, nr 5.
11. Kmieciak, R. (2013). *Dowód prywatny i tzw. zasada swobodnej oceny dowodów w postępowaniu karnym*, PiP, nr 9.
12. Pawelec, K., J. (2017). *Sprowadzenie niebezpieczeństwa w ruchu drogowym*, Warszawa.
13. Pawelec, K., J. (2016). *Zarys metodyki pracy obrońcy i pełnomocnika w sprawach przestępstw i wykroczeń drogowych*, Warszawa.
14. Pawelec, K., J., Pawelec, M. (2016). *Podstawowe zagadnienia w procesie rozpoznania ustawowych znamion przedstawienia organom procesowym fałszywej opinii*, Paragraf na Drodze, nr 6.
15. Skorupka, J. (2011). *Eliminowanie z procesu karnego dowodu zebranego poza ustawą*, PiP, nr 3.
16. Taracha, A. (2005). *O dowodach prywatnych w świetle Konstytucji – uwagi polemiczne*, Pal., nr 1–2.
17. Tuleya, I. (2017). (w:) *Praktyczny komentarz do zmian procedury karnej*, red. W. Cieślak, K. J. Pawelec, I. Tuleya, M. Gabriel-Węglowski, Warszawa.
18. Widła, T. (2015). *Jeszcze o ekspertyzach pozasądowych*, Prok. i Pr. nr 7–8.

19. Zagrodnik, J. (2017). *Ciężar dowodu i obowiązki dowodzenia w koncepcji Mariana Cieślaka*, (w:) *Ciężar dowodu i obowiązki dowodzenia w procesie karnym*, red. W. Jasiński, J. Skorupka, Warszawa.

* * *

Non-procedural expert report and its evaluation in criminal proceedings. Selected issues

Abstract

The author discusses the problem of recognisability of procedural and non-procedural expert reports as evidence in criminal proceedings. In the present regulations a “private” report is treated as a claim of the litigant party rather than a witness report made by an expert, while the procedural report may be contested only by proving the procedural defectiveness of such report, followed by a request to appoint another court expert. Such context seems to undermine the principle of “equality of weapons in criminal proceedings”. In the author’s opinion, his deliberations together with final conclusions addressed to the legislature seem worth considering.

Key words

Court expert witnesses, specialists, incomplete expert report, ambiguous report, discrepancy between expert reports, contradictory report, procedural and non-procedural reports, evaluation of report, court witness’s impartiality and objectivity, verification of report.